ԵԱՔԴ/0986/06/16

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ՈՐՈՇՈՒՄ

«02» փետրվարի 2017թ. ք.Երևան

ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը (այսուհետ՝ Վերաքննիչ դատարան)

Նախագահող դատավոր	Մ.Պապոյան
դատական նիստերի քարտուղարներ	Հ.Հակոբյան
	Էդ.Մկրտչյան
դատախազ	Ա.Բարսեղյան
քննիչ	Ա.Կարապետյան
պաշտպան	Պ.Բոյաջյան
մեղադրյալ	Ա.Խաչատրյան

դռնփակ դատական նիստում քննության առնելով Երևան քաղաքի Արաբկիր և Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի (այսուհետ՝ Առաջին ատյանի դատարան) 2016 թվականի դեկտեմբերի 22-ի որոշման դեմ մեղադրյալ Արթուր Կոլյայի Խաչատրյանի (ծնված՝ 1986 թվականի ապրիլի 18-ին Իջևան քաղաքում, ազգությամբ՝ հայ, ՀՀ քաղաքացի, բնակվել է Իջևան քաղաքի Մայիսի 28-ի փողոցի 29-րդ տանը) պաշտպան Պետրոս Բոյաջյանի վերաքննիչ բողոքը՝

ՊԱՐԶԵՑ

<u>Գործի դատավարական նախապատմությունը.</u>

2016 թվականի հոկտեմբերի 11-ին ՀՀ քննչական կոմիտեի հատկապես կարևոր գործերի քննության գլխավոր վարչության ՀԿԳ ավագ քննիչ Ա.Կարապետյանի որոշմամբ ՌԴ քննչական կոմիտեի Կեմերովի մարզի քննչական վարչության Կիսելյովսկ քաղաքի քննչական բաժնում՝ ՌԴ քրեական օրենսգրքի 105-րդ հոդվածի 1-ին մասով հարուցված թիվ 13110756 քրեական գործն ընդունվել է վարույթ, որին շնորհվել է 69109316 համարը:

2016 թվականի դեկտեմբերի 13-ին ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ քննության գլխավոր վարչության ՀԿԳ ավագ քննիչ Ա.Կարապետյանի որոշմամբ թիվ 69109316 քրեական գործով Արթուր Կարապետյանը ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 6-րդ կետով և 34-104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 6-րդ կետերով ներգրավվել է որպես մեղադրյալ՝ այն արարքների համար, որ նա 2013 թվականի ապրիլի 28-ին՝ ժամը 03:00-ից 04:00-ն ընկած ժամանակահատվածում, գտնվելով Կիսելյովսկ քաղաքի Ստուդենչեսկայա 10ա հասցեում տեղակայված «Միրաժ» սրճարանի տիրոջ

աշխատասենյակում, լինելով սպառազինված ռազմամթերքով լիցքավորված MP-133 մոդելի թիվ 1113313259 որսորդական ողորկափող հրազենով, այն ժամանակ, մինչև Մաքսիմ Դավիդկովը փորձել է զինաթափել Արթուր Խաչատրյանին՝ վերցնելով զենքը, վերջինի, դիտավորյալ, սպանության նպատակով, այն է՝ Մաքսիմ Դավիդկովին մահ պատճառելու դիտավորությամբ, հանկարծակի առաջացած անձնական անբարյացակամ վերաբերմունքի հողի վրա այն պատճառով, որ Մաքսիմ Դավիդկովը փորձել է վերցնել նրա զենքը, գիտակցելով իր գործողությունների հասարակական վտանգավորությունը և կանխատեսելով մահվան տեսքով ծանր հետևանքներ առաջանալու հնարավորությունը և անխուսափելիությունը, ակնհայտ իմանալով, որ Մաքսիմ Դավիդկովի սպանության կատարման իր կողմից օգտագործվող եղանակը՝ հրազենից կրակոցներ արձակելը մարդկանց հավաքված վայրում, սահմանափակ տարածության մեջ, հանդիսանում է հանրորեն վտանգավոր, քանի որ սահմանափակ տարածության մեջ, հանդիսանում է հանրորեն վտանգավոր, քանի որ տնօրենի աշխատասենյակում Մաքսիմ Դավիդկովի հետ միասին մոտ 25-100մ տարածության վրա գտնվել են Վիտալի Կորնևը և Դարյա Դավիդկովան, որոնց կյանքի համար առաջացել է վտանգ, վերջինների ներկայության մասին Արթուր Խաչատրյանին ստույգ հայտնի է եղել, որսորդական ողորկափող հրազենից կրակոց է արձակել իր առջև կանգնած Մաքսիմ Դավիդկովի վրա, սակայն, նա, բանավոր կերպով նախազգուշացված լինելով Վիտալի Կորնևի կողմից առաջացող վտանգի մասին, Արթուր Խաչատրյանի կողմից արձակված կրակոցի պահին կռացել է, և փամփուշտի մեջ լիցքավորված մանրագնդակը Արթուր Խաչատրյանի կողմից արձակված կրակոցի արդյունքում դիպչել է Վիտալի Կորնևի մեջքին, որի արդյունքում Վիտալի Կորնևին պատճառվել է աջ պլևրալ խոռոչ թափանցող կրծքավանդակի հրազենային թափանցող կոտորակային վնասվածք՝ 3-5 կրծքային ողերի, ողնուղեղի և այդ մակարդակում գտնվող նրա թաղանթի գործնականորեն ամբողջական քայքայմամբ՝ վնասելով աջ թոքի վերին հատվածը, առջևի և հետևի ենթամկանային գծերի միջև աջից 2-3 կողերը, աջ պլևրալ խոռոչում արյունազեղում, որակավորվում է կյանքի համար վտանգավորության հատկանիշներով որպես առողջության ծանր վնաս և ուղիղ պատճառահետևանքային կապի մեջ է գտնվում տուժող Վիտալի Կորնևի մահվան հետ: Վիտալի Կորնևի մահը վրա է հասել աջ պլևրալ խոռոչ թափանցող կրծքավանդակի հրազենային թափանցող կոտորակային վնասվածքի՝ 3-5 կրծքային ողերի, ողնուղեղի և այդ մակարդակում գտնվող նրա թաղանթի գործնականորեն ամբողջական քայքայման՝ վնասելով աջ թոքի վերին հատվածը, առջևի և հետևի ենթամկանային գծերի միջև աջից 2-3 կողերը, աջ պլևրալ խոռոչում արյունազեղման արդյունքում, որը պատճառվել է Արթուր Խաչատրյանի կողմից, ով դրանով սպանել է վերջինին: Բացի այդ, Արթուր Խաչատրյանը, գտնվելով Կիսիլյովսկ քաղաքի Ստուդենչեսկայա 10ա հասցեում տեղակայված «Միրաժ» սրճարանի տիրոջ աշխատասենյակում, լինելով սպառազինված ռազմամթերքով լիցքավորված MP-133 մոդելի թիվ 1113313259 որսորդական ողորկափող հրազենով, այն ժամանակ, մինչև Մաքսիմ Դավիդկովը փորձել է զինաթափել Արթուր Խաչատրյանին՝ վերցնելով զենքը, Արթուր Խաչատրյանը դիտավորությամբ, սպանության նպատակով, այն է՝ Մաքսիմ Դավիդկովին մահ պատճառելու դիտավորությամբ, ինչպես նաև երկու և ավելի անձանց՝ նախկինում իրեն անծանոթ Վիտալի Կորնևին և Դարյա Դավիդկովային հանկարծակի առաջացած անձնական անբարյացակամ վերաբերմունքի հողի վրա այն պատճառով, որ Մաքսիմ Դավիդկովը փորձել է վերցնել նրանից զենքը, գիտակցելով իր գործողությունների հասարակական վտանգավորությունը և կանխատեսելով մահվան տեսքով ծանր հետևանքներ առաջանալու հնարավորությունը և անխուսափելիությունը,

ցանկանալով նրանց առաջանալը, ինչպես նաև ստույգ իմանալով, որ Մաքսիմ Դավիդկովի սպանության կատարման իր կողմից օգտագործվող եղանակը՝ հրազենից կրակոցներ արձակելը մարդկանց հավաքված վայրում, սահմանափակ տարածության մեջ, հանդիսանում է հանրորեն վտանգավոր, քանի որ տնօրենի աշխատասենյակում Մաքսիմ Դավիդկովի հետ միասին մոտ 25-100մ տարածության վրա գտնվել են Վիտալի Կորենը և Դարյա Դավիդկովան, այսինքն՝ երկու և ավելի անձինք, որոնց կյանքի համար առաջացել է վտանգ, վերջինների ներկայության մասին Արթուր Խաչատրյանին ստույգ հայտնի է եղել, Մաքսիմ Դավիդկովին, Վիտալի Կորենին, Դարյա Դավիդկովային կրակոցով վնասելու համար հնարավոր մոտ տարածությունից որսորդական ողորկափող հրազենից կրակոց է արձակել իր առջև կանգնած Մաքսիմ Դավիդկովի վրա, որի հետևում են գտնվել Վիտալի Կորենը և Դարյա Դավիդկովան, այսինքն՝ Արթուր Խաչատրյանի կողմից արձակված կրակոցի արդյունքում Վիտալի Կորենին պատճառվել է աջ պլևրալ խոռոչ թափանցող կրծքավանդակի հրազենային թափանցող կոտորակային վնասվածք՝ 3-5 կրծքային ողերի, ողնուղեղի և այդ մակարդակում գտնվող նրա թաղանթի գործնականորեն ամբողջական բայքայմամբ՝ վնասելով աջ թոքի վերին հատվածը, առջևի և ետևի ենթամկանային գծերի միջև աջից 2-3 կողերը, աջ պլևրալ խոռոչում արյունազեղման տեսքով: Արթուր Խաչատրյանի գործողությունների արդյունքում Վիտալի Կորենին պատճառվել է մահ, այն է՝ սպանել է նրան, իսկ Մաքսիմ Դավիդկովի և Դարյա Դավիդկովայի նկատմամբ Արթուր Խաչատրյանը չի կարողացել ավարտին հասցնել իր հանցավոր գործողությունները իրենից անկախ հանգամանքներում, քանի որ Մաքսիմ Դավիդկովը կարողացել է շրջվել Արթուր Խաչատրյանի կողմից արձակված կրակոցից, որը չի առաջացրել մարմնական վնասվածքներ, իսկ Դարյա Դավիդկովային մահ չի պատճառվել, քանի որ կրակոցի ժամանակ փամփուշտի արձակված մասնիկները չեն խոցել կենսական կարևոր օրգաններին:

2016 թվականի դեկտեմբերի 13-ին ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ քննության գլխավոր վարչության ՀԿԳ ավագ քննիչ Ա.Կարապետյանի որոշմամբ թիվ 69109316 քրեական գործով մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ հայտարարվել է հետախուզում:

2016 թվականի դեկտեմբերի 22-ին Առաջին ատյանի դատարանի որոշմամբ ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ քննության գլխավոր վարչության ՀԿԳ ավագ քննիչ Ա.Կարապետյանի միջնորդությունը բավարարվել է և թիվ 69109316 քրեական գործով մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ որպես խափանման միջոց է ընտրվել կալանավորումը՝ 2 (երկու) ամիս ժամկետով: Կալանքի սկիզբը հաշվվել է 2016 թվականի դեկտեմբերի 20-ից: Մեղադրյալի պաշտպանի միջնորդությունը՝ խափանման միջոց կալանքը գրավով փոխարինելու թույլտվության մասին, մերժվել է՝ այն անթույլատրելի լինելու պատճառաբանությամբ:

2016 թվականի դեկտեմբերի 28-ին (փոստային ծառայությանն է հանձնվել 2016 թվականի դեկտեմբերի 26-ին) Վերաքննիչ դատարան է ստացվել մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի պաշտպան Պետրոս Բոյաջյանի վերաքննիչ բողոքը՝ Առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի դեկտեմբերի 22-ի որոշման դեմ, իսկ վերաքննիչ բողոքի վերաբերյալ նյութերը ստացվել են 2017 թվականի հունվարի 12-ին:

<u>Վերաքննիչ բողոքի հիմքերը, հիմնավորումները և պահանջը.</u>

Մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի պաշտպան Պետրոս Բոյաջյանը խնդրել է որոշում կայացնել մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ որպես խափանման միջոց կալանավորում կիրառելու, խափանման միջոց կալանքը գրավով փոխարինելու

անթույլատրելիության մասին Առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի դեկտեմբերի 22-ի որոշումը վերացնելու, իր պաշտպանյալին կալանքից ազատելու կամ նրա նկատմամբ այլընտրանքային խափանման միջոց գրավ կիրառելու մասին:

Ներկայացված վերաքննիչ բողոքում մասնավորապես նշված է, որ Առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի դեկտեմբերի 22-ի որոշումն անօրինական է, անհիմն և պատճառաբանված չէ: Դրանով խախտվել են իր պաշտպանյալի «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի 5-րդ և 6-րդ հոդվածներով երաշխավորված իրավունքները: Առաջին ատյանի դատարանի որոշումը չի բխում նաև ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-րդ, 136-րդ և 285-րդ հոդվածների պահանջներից: Ներկայացնելով Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց կիրառելու մասին միջնորդությունը՝ քննիչը բավարարվել է միայն օրենքով նախատեսված կալանավորման հիմքերի օրենսդրական ձևակերպումների շարադրանքով և իր որոշումը չի պատճառաբանել փաստական հանգամանքների հիման վրա կատարված ողջամիտ ենթադրություններով: Ավելին՝ Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ կալանքը որպես խափանման միջոց կիրառելու մասին միջնորդությամբ, այնպես էլ ներկայացված նյութերով, նախաքննական մարմնի կողմից Առաջին ատյանի դատարանին չի ներկայացվել որևէ փաստական հանգամանք, որով հնարավոր է ենթադրություն առաջանար, թե Արթուր Խաչատրյանը հնարավոր է կատարի ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 1-ին մասով թվարկված գործողություններից որևէ մեկը: Քննիչի ենթադրությունը հիմնավորող փաստական հանգամանք պարունակող որևէ նյութ քրեական գործում չկա: Առաջին ատյանի դատարանն իր որոշումը չի պատճառաբանել, քանի որ Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց կիրառելու միջնորդությունը բավարարելու մասին որոշմամբ կալանքի անհրաժեշտությունը և նպատակահարմարությունը հիմնավորվել են ոչ թե կոնկրետ և վերաբերելի փաստերով և հանգամանքներով, այլ միանման, ընդհանուր և շաբլոնային բնույթի արտահայտություններով: Առաջին ատյանի դատարանը փորձ անգամ չի կատարել իր կողմից նշված ընդհանուր, շաբլոնային արտահայտությունները հիմնավորել իրեն ներկայացված միջնորդությունը հիմնավորող նյութերից բխող հանգամանքներով, ուստի նշված որոշումը որևէ կերպ չի կարող համարվել պատճառաբանված: Անհասկանալի է Առաջին ատյանի դատարանի այն հետևությունը, թե ինչու և ինչպես Արթուր Խաչատրյանը, ազատության մեջ մնալով, հնարավոր է ձեռնարկի այնպիսի քայլեր, որով կխոչընդոտի մեղադրանքի կողմի գործողությունները, այդ թվում՝ կարող է թաքնվել քրեական վարույթն իրականացնող մարմնից, կարող է քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով առանց հարգելի պատճառների չներկայանալու կամ այլ ճանապարհով խոչընդոտել մինչդատական վարույթում գործի քննությանը: Բացի այդ, Առաջին ատյանի դատարանը չի պարզաբանել նաև, թե ինչու և ինչպես Արթուր Խաչատրյանը, գրավ կիրառելու պարագայում, կարող է խոչընդոտել մինչդատական վարույթում գործի քննությանը: Ինչ վերաբերում է Առաջին ատյանի դատարանի կողմից արձանագրված Արթուր Խաչատրյանին վերագրվող արարքի բնույթին և հանրության համար վտանգավորության աստիճանին, ապա այն գնահատել որպես կալանավորման հիմք, անթույլատրելի է: Այսպիսով՝ վերոգրյալ հանգամանքները հաշվի առնելով, հարց է առաջանում, թե ինչու և ինչ հիմնավորումներով մշտական բնակության վայր ունեցող, ուսումնական կամովին ներկայացած, նախկինում չդատապարտված, դրական բնութագրվող, բարձրագույն կրթություն ունեցող, դեպքի հետ կապված թեկնածուական

թեզի պաշտպանությունը կիսատ թողած անձը, մնալով ազատության մեջ, կարող է թաքնվել քրեական վարույթն իրականացնող մարմնից և խոչընդոտել մինչդատական վարույթում գործի քննությանը:

Վերաքննիչ դատարանի պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 385-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վերաքննիչ դատարանը դատական ակտը վերանայում է վերաքննիչ բողոքի հիմքերի և հիմնավորումների սահմաններում:

Վերաքննիչ դատարանը, բողոքի հիմքերի և հիմնավորումների սահմաններում դատական ստուգման ենթարկելով Առաջին ատյանի դատարանի որոշման օրինականությունը և հիմնավորվածությունը, լսելով պաշտպանի և մեղադրյալի հիմնավորումները՝ վերաքննիչ բողոքի կապակցությամբ, քննիչի պատասխանը՝ վերաքննիչ բողոքի դեմ, ինչպես նաև ուսումնասիրելով ներկայացված վերաքննիչ բողոքը և ներկայացված նյութերը, գտնում է, որ մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի պաշտպան Պետրոս Բոյաջյանի վերաքննիչ բողոքը ենթակա է բավարարման հետևյալ պատճառաբանությամբ.

ՀՀ վճռաբեկ դատարանն իր թիվ ԵԿԴ/0678/06/10 գործով 2011 թվականի փետրվարի 24-ի որոշմամբ արտահայտել է հետևյալ իրավական դիրքորոշումը՝ «ՀՀ Սահմանադրության 16-րդ հոդվածի 4-րդ կետի, Կոնվենցիայի 5-րդ հոդվածի 1-ին կետի «գ» ենթակետի և ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 107-րդ հոդվածի վերլուծությունից հետևում է, որ անձի կալանավորումը կհամարվի օրինական և հիմնավորված միայն այն դեպքում, երբ հաստատվի անձի առնչությունն իրեն մեղսագրվող հանցագործությանը (հանցագործություն կատարած լինելու հիմնավոր կասկածը) և ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 1-ին մասում սահմանված հիմքերից որևէ մեկի կամ մի քանիսի առկայությունը:

Զարգացնելով այդ իրավական դիրքորոշումը՝ Վճռաբեկ դատարանը գտել է, որ կալանքը որպես խափանման միջոց ընտրելիս դատարանը պարտավոր է անդրադառնալ կալանավորման պայմանների և հիմքերի առկայությանը: Կալանավորման պայմանը փաստական տվյալներով հաստատված հանգամանքներ են, որոնց բացակայությունը բացառում է խափանման միջոցի կիրառումը: Կալանավորման պայմանների թվում հատուկ կարևորություն ունի անձի կողմից իրեն վերագրվող հանցագործությունը կատարած լինելու հիմնավոր կասկածը, որի առկայությունը հավաստելուց հետո միայն հնարավոր է անդրադառնալ կալանավորման հիմքերին: Ավելին, եթե առկա չէ անձի կողմից հանցագործություն կատարած լինելու հիմնավոր կասկած, ապա ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 1-ին մասում թվարկված՝ կալանավորման հիմքերի առկայության հարցի քննարկումն այլևս անիմաստ է:

Վճռաբեկ դատարանը նշել է նաև, որ կասկածը պետք է լինի ողջամիտ, սակայն «հանցագործության կատարած լինելու հիմնավոր կասկած» ձևակերպումը չի ենթադրում, որ մեղադրյալի մեղավորությունը հաստատված համարելու համար անհրաժեշտ է ունենալ հանցանքը տվյալ անձի կողմից կատարված լինելու բավարար ապացույցներ, ինչն ավելի բարձր ապացուցողական չափանիշ է»:

Քննարկելով հիմնավոր կասկածի առկայության կամ բացակայության հարցը՝ Վերաքննիչ դատարանը գտնում է, որ տվյալ դեպքում Առաջին ատյանի դատարանը միջնորդության քննության ժամանակ բավարար տվյալներ ունեցել է մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի կողմից ենթադրյալ հանցանքը կատարած լինելու հիմնավոր կասկածի առկայության մասին հետևության գալու համար: Նման եզրահանգման գալու համար

հիմք են հանդիսանում մասնավորապես՝ տուժող Մաքսիմ Դավիդկովի և վկա Դարյա Դավիդկովայի հարցաքննությունների արձանագրություններում առկա տվյալները: Ընդ որում՝ հարկ է նկատել, որ «հանցագործության կատարած լինելու հիմնավոր կասկած» ձևակերպումը չի ենթադրում, որ մեղադրյալի մեղավորությունը հաստատված համարելու համար անհրաժեշտ է ունենալ հանցանքը տվյալ անձի կողմից կատարված լինելու բավարար ապացույցներ, ինչն ավելի բարձր ապացուցողական չափանիշ է:

«Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի 5-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ «Սույն հոդվածի 1-ին մասի «c» ենթակետի դրույթներին համապատասխան ձերբակալված կամ կալանավորված յուրաքանչյուր ոք անհապաղ տարվում է դատավորի կամ այլ պաշտոնատար անձի մոտ, որն օրենքով լիազորված է իրականացնելու դատական իշխանություն, և ունի ողջամիտ ժամկետում դատաքննության իրավունք կամ մինչև դատաքննությունն ազատ արձակվելու իրավունք: Ազատ արձակումը կարող է պայմանավորվել դատաքննության ներկայանալու երաշխիքներով»:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «դատարանը, դատախազը, քննիչը կամ հետաքննության մարմինը խափանման միջոց կարող են կիրառել միայն այն դեպքում, երբ քրեական գործով ձեռք բերված նյութերը բավարար հիմք են տալիս ենթադրելու, որ կասկածյալը կամ մեղադրյալը կարող է՝

1) թաքնվել քրեական վարույթն իրականացնող մարմնից,

2) խոչընդոտել մինչդատական վարույթում կամ դատարանում գործի քննությանը՝ քրեական դատավարությանը մասնակցող անձանց վրա անօրինական ազդեցություն գործադրելու, գործի համար նշանակություն ունեցող նյութերը թաքցնելու կամ կեղծելու, քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով առանց հարգելի պատճառների չներկայանալու կամ այլ ճանապարհով,

3) կատարել քրեական օրենքով չթույլատրված արարք,

4) խուսափել քրեական պատասխանատվությունից և նշանակված պատիժը կրելուց,

5) խոչընդոտել դատարանի դատավճռի կատարմանը»:

Վերոգրյալ իրավանորմից հետևում է, որ կալանավորման կիրառման հիմքերն ունեն կանխատեսական, մոտավոր բնույթ, քանի որ ենթադրում են ապագային վերաբերող իրադարձություններ: Ընդ որում, այդ կանխատեսող գործողություններն անհրաժեշտ է հիմնավորել քրեական գործով ձեռք բերված որոշակի նյութերով, որով էլ վերջին հաշվով որոշվում է կալանավորման կիրառման հիմնավորվածությունը:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանն իր մեկ այլ՝ թիվ ԿԴ1/0062/06/12 որոշմամբ նշել է, որ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսդրությունը սահմանել է կալանավորման կիրառման օրինականությունն ու հիմնավորվածությունն ապահովող մի շարք երաշխիքներ, որոնց մեջ առաջին հերթին կարևորվում ու առանձնանում են կալանավորման հիմքերը: Դրանք օրենքով նախատեսված այն հանգամանքներն են, որոնք հաստատվում են ապացույցների որոշակի ամբողջությամբ և հնարավորություն են տալիս հիմնավորված ենթադրություններ անել այն մասին, որ անձը, կալանքի տակ չգտնվելով, կարող է դրսևորել ոչ պատշաճ վարքագիծ և խոչընդոտել քրեական դատավարության խնդիրների իրականացմանը: ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-րդ հոդվածում թվարկված մեղադրյալի հավանական գործողությունների մասին հետևությունները պետք է հիմնված լինեն գործի նյութերից բխող ողջամիտ կասկածների կամ ենթադրությունների վրա: Դա նշանակում է, որ կալանավորման կիրառման հիմքում բոլոր դեպքերում պետք է դրվեն որոշ փաստական տվյալներ:

Վերաքննիչ դատարանը նախ հարկ է համարում նկատել, որ վարույթ իրականացնող մարմինն Առաջին ատյանի դատարան ներկայացրած իր միջնորդությունը պատճառաբանել է այն հանգամանքով, որ մեղսագրվող արարքի բնույթն ու վտանգավորության աստիճանը բարձրացնում են հավանական ռիսկերն առ այն, որ ազատության մեջ մնալու պայմաններում Արթուր Խաչատրյանը կարող է թաքնվել վարույթն իրականացնող մարմնից, խոչընդոտել գործի քննությանը՝ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով առանց հարգելի պատճառների չներկայանալու կամ այլ ճանապարհով, բացի այդ, նա մեղադրվում է առանձնապես ծանր հանցագործություններ կատարելու մեջ, որի համար որպես պատիժ նախատեսվում է տասներկուսից քսան տարի ժամկետով կամ ցմահ ազատազրկում, ինչը մեծացնում է նրա կողմից վարույթն իրականացնող մարմնից թաքնվելու հավանականությունը՝ հատկապես հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Արթուր Խաչատրյանը չի ներկայացել քննությանը և երկու անգամ նրա նկատմամբ հայտարարվել է հետախուզում:

Տվյալ դեպքում Առաջին ատյանի դատարանը, ներկայացված նյութերով հիմնավոր կասկածի առկայությունը հավաստելուց հետո, հաշվի առնելով մեղադրյալին վերագրվող արարքների բնույթն ու հանրության համար վտանգավորության աստիճանը, այն, որ վերջինին վերագրվում է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 6-րդ կետով և 34-104-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 6-րդ կետերով նախատեսված արարքներ և նշված հանցագործությունների համար նախատեսվում է պատիժ ազատազրկում՝ 12-20 տարի ժամկետով կամ ցմահ ազատազրկում, եկել է այն եզրահանգման, որ գործի հանգամանքները բավարար հիմք են տալիս ենթադրելու, որ մեղադրյալը, մնալով ազատության մեջ, կարող է թաքնվել քրեական վարույթն իրականացնող մարմնից, ինչպես նաև խոչընդոտել մինչդատական վարույթում գործի քննությանը՝ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով առանց հարգելի պատճառների չներկայանալու կամ այլ ճանապարհով, որպիսի մոտեցումը Վերաքննիչ դատարանի համար անընդունելի է:

Վերաքննիչ դատարանի վերոգրյալ եզրահանգումը պայմանավորված է մասնավորապես այն հանգամանքով, որ ներկայացված նյութերի ուսումնասիրությունից պարզ է դառնում, որ.

- 2014 թվականի մարտի 31-ին երդվյալ ատենակալների կողմից տրված եզրակացության հիման վրա ՌԴ Կեմերովոյի մարզային դատարանը 2014 թվականի ապրիլի 2-ին կայացրել է արդարացման դատական ակտ և փոխել Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ ընտրված խափանման կալանավորումը՝ ազատելով նրան դատական նիստերի դահլիճում,

- դրանից հետո՝ 2014 թվականին, Արթուր Խաչատրյանը վերադարձել է Հայաստան, դուրս է գրվել իր հաշվառման վայրի՝ Երևան քաղաքի Գրիբոյեդովի 2/1 շենքի 57 հասցեից և հաշվառվել ու փաստացի բնակվել է Իջևան քաղաքի Մայիսի 28-ի փողոցի 29-րդ տանը,

- տեղեկանալով, որ ՌԴ Կեմերովոյի մարզային դատարանի 2014 թվականի ապրիլի 2-ի դատավճիռը բողոքարկվել, բեկանվել և նոր դատաքննություն է նշանակվել, Արթուր Խաչատրյանը մեկնել է ՌԴ և մասնակցել նոր դատաքննությանը,

- 2014 թվականի դեկտեմբերի 18-ին երդվյալ ատենակալները կրկին եզրակացություն են տվել այն մասին, որ ապացուցված չէ Արթուր Խաչատրյանի առնչությունը մեղսագրվող արարքի կատարմանը և այդ մասին հայտարարել են դատարանում, որից հետո նախագահող դատավորը նրանց առաջարկել է մեկ անգամ

նս քննարկել տվյալ հարցը, ինչի կապակցությամբ դատական նիստը մի քանի օրով հետաձգվել է,

- այնուհետև՝ երդվյալ ատենակալները, փոխելով իրենց կարծիքը, նշել են, որ Արթուր Խաչատրյանի կատարած հանցանքն ապացուցված է, սակայն նրանք վերապահում են կատարել, որ նա չի ցանկացել Մաքսիմ Դավիդկովին կյանքից զրկել,

- դրանից հետո Արթուր Խաչատրյանը վերադարձել է Հայաստան,

- 2015 թվականի փետրվարի 27-ին ՌԴ Կեմերովոյի մարզային դատարանն Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ հայտարարել է հետախուզում և որոշում կայացրել նրա նկատմամբ որպես խափանման միջոց կալանավորում ընտրելու մասին,

- Արթուր Խաչատրյանը, տեղեկանալով իր նկատմամբ հետախուզում հայտարարելու մասին, 2015 թվականի ապրիլի 27-ին կամովին ներկայացել է ՀՀ ոստիկանության Իջևանի բաժին և հայտնել, որ ինքը ՌԴ Կեմերովոյի մարզի ոստիկանության կողմից գտնվում է հետախուզման մեջ (նշված հանգամանքը հաստատվում է ներկայացված նյութերում առկա ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի 2015 թվականի ապրիլի 30-ի որոշմամբ),

- 2015 թվականի ապրիլի 30-ին ՀՀ Տավուշի մարզի դատախազի տեղակալ Ն.Չիլինգարյանը միջնորդություն է ներկայացրել ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան՝ Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ 40 օր ժամկետով կալանավորում կիրառելու համար, որն էլ դատարանի կողմից մերժվել է,

- դրանից հետո, նկատի ունենալով, որ Արթուր Խաչատրյանը հանդիսանում է ՀՀ քաղաքացի և գտնվում է ՀՀ-ում, թիվ 13110756 քրեական գործը ՌԴ գլխավոր դատախազության միջոցով ուղարկվել է ՀՀ գլխավոր դատախազություն՝ Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ քրեական հետապնդում իրականացնելու համար,

- 2016 թվականի հոկտեմբերի 11-ին ՀՀ քննչական կոմիտեի հատկապես կարևոր գործերի քննության գլխավոր վարչության ՀԿԳ ավագ քննիչ Ա.Կարապետյանի որոշմամբ ՌԴ քննչական կոմիտեի Կեմերովի մարզի քննչական վարչության Կիսիլովսկ քաղաքի քննչական բաժնում՝ ՌԴ քրեական օրենսգրքի 105-րդ հոդվածի 1-ին մասով հարուցված թիվ 13110756 քրեական գործն ընդունվել է վարույթ, որին շնորհվել է 69109316 համարը,

- Արթուր Խաչատրյանին հայտնաբերելու համար 2016 թվականի հոկտեմբերի 27-ին վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից գրություն է ուղարկվել ՀՀ ոստիկանության Արմավիրի բաժին, որտեղից պատասխան է ստացվել, որ Արթուր Խաչատրյանը Երևան քաղաքի Գրիբոյեդովի 2/1 շենքի 57-րդ բնակարանում չի բնակվում և նրա գտնվելու վայրի վերաբերյալ որևէ տեղեկություն չի ստացվել,

- 2016 թվականի դեկտեմբերի 13-ին Արթուր Խաչատրյանի նկատմամբ հայտարարվել է հետախուզում,

- 2016 թվականի դեկտեմբերի 20-ին Արթուր Խաչատրյանը հայտնաբերվել է Իջևան քաղաքի Մայիսի 28-ի փողոցի 29-րդ տանը և ներկայացվել վարույթն իրականացնող մարմին:

Վերոգրյալ փաստական հանգամանքների առկայության պայմաններում Վերաքննիչ դատարանի համար անհասկանալի է վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից Առաջին ատյանի դատարան ներկայացված միջնորդության մեջ նշված այն եզրահանգումը, որ Արթուր Խաչատրյանը չի ներկայացել քննությանը և երկու անգամ նրա նկատմամբ հայտարարվել է հետախուզում, ուստի մեծ է նրա կողմից վարույթն իրականացնող մարմնից թաքնվելու հավանականությունը, քանի որ ներկայացված նյութերում առկա տվյալների համաձայն՝ 2014 թվականին, Արթուր Խաչատրյանը

վերադառնալով Հայաստան, դուրս է գրվել իր հաշվառման վայրի՝ Երևան քաղաքի Գրիբոյեդովի 2/1 շենքի 57 հասցեից և հաշվառվել ու փաստացի բնակվել է Իջևան քաղաքի Մայիսի 28-ի փողոցի 29-րդ տանը, որից հետո՝ 2015 թվականի ապրիլի 27-ին, Արթուր Խաչատրյանը, տեղեկանալով իր նկատմամբ հետախուզում հայտարարելու մասին, կամովին ներկայացել է ՀՀ ոստիկանության Իջևանի բաժին և հայտնել, որ ինքը ՌԴ Կեմերովոյի մարզի ոստիկանության կողմից գտնվում է հետախուզման մեջ: Ավելին՝ վերոգրյալ փաստական հանգամանքների առկայության պայմաններում Վերաքննիչ դատարանի համար անհասկանալի է նաև, թե ինչու է վարույթն իրականացնող մարմինն Արթուր Խաչատրյանին հայտնաբերելու համար գրություն ուղարկել ՀՀ ոստիկանության Արաբկիրի բաժին, այն դեպքում, երբ դեռևս 2014 թվականին Արթուր Խաչատրյանը դուրս է գրվել իր հաշվառման վայրի՝ Երևան քաղաքի Գրիբոյեդովի 2/1 շենքի 57 հասցեից և հաշվառվել ու փաստացի բնակվել է Իջևան քաղաքի Մայիսի 28-ի փողոցի 29-րդ տանը, իսկ վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից գրությունն ուղարկվել է 2016 թվականի հոկտեմբերի 27-ին:

Այսպիսով՝ Վերաքննիչ դատարանը հարկ է համարում նկատել, որ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով նախատեսված՝ մեղադրյալի հավանական գործողությունների մասին Առաջին ատյանի դատարանի հետևությունները հիմնված չեն գործի նյութերից բխող ողջամիտ ենթադրությունների վրա, ուստի Առաջին ատյանի դատարանի հիմնավորումներն ամենևին բավարար չեն մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի ազատության կանխավարկածը հաղթահարելու և նրա նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց կիրառելու համար, իսկ նման պայմաններում մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանին ազատությունից զրկելը Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 5-րդ հոդվածի հիման վրա ձևավորված նախադեպային իրավունքի իմաստով կդիտվի կամայականություն: Վերաքննիչ դատարանը միաժամանակ հարկ է համարում նկատել, որ սույն գործով չեն ներկայացվել բավարար փաստական տվյալներ առ այն, որ խափանման մյուս միջոցները քրեական գործով վարույթի ընթացքում չեն կարող ապահովել մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի պատշաճ վարքագիծը: Ավելին՝ Արթուր Խաչատրյանին մեղադրանք է առաջադրված 2013 թվականի ապրիլի 28-ին կատարված ենթադրյալ հանցագործությունների համար և սույն գործով ձեռք չի բերվել որևէ օբյեկտիվ տվյալ, որ Արթուր Խաչատրյանը, ենթադրյալ հանցագործության կատարումից հետո գտնվելով ազատության մեջ, կատարել է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով նախատեսված գործողություններից որևէ մեկը:

Բացի այդ, Վերաքննիչ դատարանը որոշում կայացնելիս հաշվի է առնում նաև մեղադրյալ Արթուր Խաչատրյանի անձը՝ այն, որ նա ունի մշտական բնակության վայր, կամովին ներկայացել է ոստիկանություն, նախկինում դատապարտված չի եղել, բնութագրվում է դրականորեն, ունի բարձրագույն կրթություն:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 135-137-րդ, 288-րդ, 387-րդ, 394-րդ և 412-րդ հոդվածներով՝ Վերաքննիչ դատարանը

ՈՐՈՇԵՑ

Մեղադրյալ Արթուր Կոլյայի Խաչատրյանի պաշտպան Պետրոս Բոյաջյանի վերաքննիչ բողոքը բավարարել:

Երևան քաղաքի Արաբկիր և Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի դեկտեմբերի 22-ի

որոշումը բեկանել՝ վերացնել թիվ 69109316 քրեական գործով մեղադրյալ Արթուր Կոլյայի Խաչատրյանի նկատմամբ կալանավորումը որպես խափանման միջոց ընտրելու մասին որոշումը և նրան անհապաղ ազատ արձակել:

Որոշումը կարող է բողոքարկվել 22 վճռաբեկ դատարան՝ այն ստանալու պահից տասնհինգօրյա ժամկետում:

ԴԱՏԱՎՈՐ Մ.ՊԱՊՈՅԱՆ